

MODERSMÅLET

Språket var den makt som starkare än något annat band oss samman i vår hembygd. Dagligen träffar jag estlandssvenskar här i Sverige och samtalar med dem. Hos olika personer stöter man på olika inställning till hemmamålet. Betecknande är, att de, som ha högre skolbildning, gärna tala sin hemdialekt, medan estlandssvensken i gemen helst vill tala riksspråk. Detta förhållande röjer vederbörandes uppfattning om det mål, som talades hemma. Ej sällan kan man hos gemene man spåra något som liknar skamkänsla, när han skall taga hemmaspråket i sin mun. Ga nokasvenska, säger man, varför skall vi tala den? S. O. V:s styrelse däremot kan hålla ett sammanträde på nuckö- och ormsömål och finner ingenting nedsättande i detta. Tvärtom, det är att ge det gamla språket den hyllning det tillkommer som bärare av vår svenskhet genom århundraden.

Förutom att man kanske känner sig besvärad, när man skall tala sitt hemmaspråk, anser man möjligen också, att det är onödigt att söka bevara det. Men vad beror det då på att de bildade estlandssvenskarna undantagslöst tala sin estlandssvenska dialekt, så snart de träffas? — De ha kanske en känsla för det värde, de gamla bygdemålen besutto i sin egenskap av sammanhållande band, när det främmande trängde på. Det är också klart, att man bäst uttrycker sina tankar på det språk, som växt fram ur det egna folkets föreställnings-, tanke- och känslvärld. Vi kunna aldrig på riksspråk återge de fina nyanser, som vår tanke ofta fordrar, när vi tala om det, som rör vårt liv därborta. I detta fall saknar riksspråket den rikedom på uttrycksmöjligheter, som ett folkmål alltid besitter. Detta är en verklighet, som äger sin giltighet icke blott ur vår egen synpunkt utan även ur utomståendes, som satt sig in i våra måls karaktär som uttrycksmedel för de finaste tanke- och stämningsskiftningar. Gideon Danell, den främste rikssvenske kännaren av estlandssvenska dialekter, lär en gång ha yttrat, att intet annat mål kan återge så mångfaldiga nyanser och en sådan mängd anknytningar till olika förhållanden och känslor som nuckömålet, när man talar t. ex. om

ain gala villa bru. Å andra sidan finns det naturligtvis stora luckor, där vår tanke ej haft sina vägar och språket ej kunnat nå den rikedom, som det fått på de områden, som ligga inom det dagliga livets tanke- och känslokrets. Den överdådiga humorn och känslan för naturen, se där två källor, ur vilka mycket av de estlandssvenska målens nyansrikedom växt fram. Försök översätta till något annat språk: Hunda-reke, håla å(r)tan hoiar du? Ha du änt sitt folk forr? — Han är ga letor, som jamt är ätt tåras kjohln!

Jag kan knappt undgå att här igen påminna om Matts Ekman. Ingen dikt som jag läst, vare sig på svenskt riksspråk, tyska, franska eller ryska har någonsin så knutit till min känsla och föreställnings-

Kustbons redaktion

har med det nya året ändrat sammansättning. Riksantikvarie Sigurd Curman, vilken ända sedan Kustbon började utkomma här i Sverige, varit dess ansvarige utgivare, har nu lämnat omsorgen om tidningen i yngre händer, i det han efterträtt av förre redaktören civilekonom Manfred Nyman. Riksantikvarie Curman har städse varit själen i allt som på rikssvenskt håll gjorts för estlandssvenskarna, och det var naturligtvis lyckligt för Kustbon, att dess ansvarige utgivare blev icke blott en allmänt känd och aktad man utan även en varm vän av det folk, villkets språkrör denna lilla tidskriften är. Kustbon och dess läsekrets kommer att sakna honom som intresserad och hängiven rådgivare. Vi tacka honom av hjärtat för all den omsorg, han ägnat Kustbon.

Civilekonom Manfred Nyman är redan tidigare knuten till Kustbon, och det är ju helt naturligt, att han skulle intaga platsen efter riksantikvarie Curman.

Till ny redaktör har Svenska Odlingens Vänners styrelse utsett filosofie magister Edvin Lagman, vilken redan i Estland var medarbetare i tidningen.

S. O. V:s styrelse.

KUSTBON

Organ för Estlandssvenskarna i Sverige.

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner bland
estlandssvenskar i Sverige.

Ansvarig utgivare: *Manfred Nyman*.

Redaktör: *Edvin Lagman*.

Red.-sekr.: *Rita Rosen*.

Red.-kommitté: *Viktor Aman, Lars Broman, Ger-
hard Hafström, Anton Vesterberg*.

Red. och Exp.: Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm,
tel. 11 35 00, 11 57 21, 11 57 22.

Kustbons postgiro: 19 72 07.

Utkommer 1947 med sex nummer.

Prenumerationspris 1947 3 kr.

Annonispris: 1/1 200:—, 1/2 115:—, 1/4 60:—,
1/8 35:—.

Förlovnings- och vigselannonser 5 kr.

Dödsannonser 15 kr.

Linkoln Bloms Boktryckeri, Stockholm 1947.

Från Rågöstiftelsens verksamhet

Våren 1945 började Rågöstiftelsen förvärva fastigheter i större omfattning, vilket fortsatts även under år 1946. För närvarande äger stiftelsen 27 så kallade fiskarelägenheter och genom dess förmedling har 51 jordbrukare erhållit egna gårdar. Lämpliga boställen för fiskare äro synnerligen svåra att erhålla, då de i stor utsträckning köpas av stadsbor till sommarnöjen. Även fisket lär ha utfallit ganska olika. En del av våra fiskare synas reda sig bra medan åter andra brottas med svårigheter. Fortfarande gäller emellertid, att efterfrågan på lämpliga sådana lägenheter överstiger tillgången. På Öland och Gotland torde passande fiskarfastigheter kunna skaffas till relativt låga priser, men det verkar som om man ej gärna ville bosätta sig på dessa öar. Olika skäl ha anförts, bl. a. dåliga hamnförhållanden och grov sjö, vilket tillsammans ställer stora krav på båt och utrustning.

I stort sett har den egentliga jordbrukskolonisationen hittills utfallit väl. Två studieresor ha företagits, en på våren berörande Uppland och en annan på hösten i Sörmland. Övervägande gynnsamma intryck erhöles. I allmänhet tycks estlandssvenskarna ha vunnit ortsbefolkningens sympati och förtroende. Givetvis bjuder det första året som jordbrukare på stora svårigheter. I åtskilliga fall ha inventarieuppsättningarna av brist på medel blivit i knappaste laget, men mången har redan efter några månader själv kunnat köpa det felande. Genom tillmötesgående från våra regementen ha s. k. ackordshästar erhållits på fördelaktiga villkor, vilket varit till stor hjälp då härigenom köp av dragare kunnat anstå.

Till ombyggnader och förbättringar ha vederbörande egnahemsnämnder tillhandahållit medel i form av räntefria premielån, vilka under vissa villkor ej behöva återbetalas, utan avskrivs med 10% per år. Dylika lån ges företrädesvis till elektrifiering av fastigheter, för installation av vatten- och avloppsledningar ävensom till ombyggnader

ondska och förtryck, som låtit oss stå rakryggade som svenskar mitt i en malström av folkblandning och språkförbistring. Det är hemmamålet som tvingat oss samman och höjt oss. Det har förmått oss att bli bättre än den omgivning, som hade sina ögon riktade mot oss. Och däri ligger ett praktiskt värde, som aldrig skall kunna överskattas.

Våra barn komma ej att ha samma värld av föreställningar och minnen bakom hemmamålet ord. För dem kommer naturligtvis riksspråket att vara tankebararen. Detta är ju helt i sin ordning. Men vi få ej försumma att delge dem det värde, som våra estlandssvenska mål haft för oss och våra fäder. Denna klippfast rotade tro på det svenskas överlägsenhet, denna stolthet utan övermod, denna trofasthet mot och kärlek till svenskdomen i gången tid, i nutid och kommande tid, allt det som våra mödrars och fäders tunga givit uttryck åt, måste med vårt mål gå vidare till våra barn.

E. L.

värld och så tilltalat mitt sinne för det omedelbara och just därför uttrycksfulla som Matts Ekmans strofer om sommarmorgonen vid Harbo-viken:

Tä fagor mårja våre
mä sina fagor sol!
Så mike kutra orre,
så fagort gucken gol.

Hå fagrör var änt skoen
e sina ljusgren färg!
Så fagort svalla roen,
allt blomskast, dal å berg.

Om måren daningstien
ho ljuder herd ja tå
tå boskan gick ur bien
å far min gick ut så.

Orden äro ju endast nycklar, som öppna dörren till den föreställningsvärld, som ligger bakom dem. Därvidlag ha olika ord ett mycket skiftande värde. Bakom de dörrar, som vårt hemmamåls nycklar öppna, ligger hela vår barndom, vår ungdom, vårt liv i sorg och glädje sedan hundratals år. Det är en omätlig rikedom av tankar, känslor, stämningar, upplevelser och allt som vi sakna ord för, ett flätverk av arbete, vardagsliv, helg, sommar- och vinterdagar, drömmar och tankar, som denna modersspråkets egendomliga trollformel manar fram för våra blickar, i det att den öppnar dörren till de dolda världar, som upplevelser, erfarenhet, känslor skapat inom oss.

Mången menar nog, att hemmaspråket saknar allt praktiskt värde här i det nya landet, där vi dock för det mesta tala riksspråk. Kan så vara, om man anser endast det för praktiskt, som innebär en direkt påtaglig fördel. Vi tala givetvis alla riksspråk, vår brytning försvinner småningom och snart kan ingen säga, vilken landsända vi ha kommit ifrån. Men för oss har dock hemmamålet alltid sitt moraliska värde. Det är det som har format våra bästa tankar och skapat de formler, som burit oss över

och förbättringar. I åtskilliga fall ha de lämnats för anläggning av s. k. gödselstäder med urinbrunnar.

Merendels ha skogarna på de inköpta fastigheterna tidigare betats, vilket varit föga rationellt, varför på många håll s. k. skogsvårdsplaner uppgjorts, skiljande mellan skog och betesmark. Härvid ha skogarna ingående värderats av erfarna skogsmän, och det har då glädjande nog ofta visat sig, att skogstillgångarna varit större och värdefullare än vad man haft anledning antaga vid fastighetsköpet.

Överhuvudtaget gäller vid våra fastighetsförvärv, att gårdar med god jord och skog ges företräde. Givetvis måste husen hålla en viss standard, men en gård med bra bebyggelse och dålig åker blir trots allt i längden dyr. Bra jordar däremot ge sina brukare inkomster så att ett försummat byggnadsbestånd kan ersättas och repareras.

Under det gångna året har jag personligen kommit i beröring med nära nog samtliga estlandssvenska lantbrukare och fiskare. Alla synas vara besjälade av en fast vilja att lyckas. Gjorda insatser ha också över lag varit goda. Som alltid har en del haft större framgångar, andra åter mindre, men alla äro värda all aktning för den obrutna energi och framåtanda, som ådagalagts trots genomgångna år av hårda öden och motgångar.

I det följande lämnas en översikt över hittills gjorda fastighetsförvärv:

I. JORDBRUKSFÄSTIGHETER.

A. I Stockholms län.

Fastigheten Sund i Börstil socken med 7,5 har åker och 9,6 har skog. Gården har den 15/9 1945 övertagits av rikullbon Mathias Dyrberg.

Fastigheten Svinkeln i Turinge socken med 15 har åker och 20 har skog. Gården har den 1/10 1945 övertagits av rikullbon Runar Grenfeldt.

Fastigheten Mjölntorp i Tvetå socken med 10 har åker och 14 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Ferdinand Treiberg.

Fastigheten Nybyn i Husby Lyhundra socken med 20 har åker och 22,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av nucköbon Johannes Lemberg.

Fastigheten Kullby i Knutby socken med 13 har åker och 22 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Lars Stenros.

Fastigheten Lingsberg i Vallentuna socken med 10 har åker och 8 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Anders Fällman.

Fastigheten Mjölkönen i Österåkers socken med 7,5 har åker och 12,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Johan Hamnholm.

Fastigheten St. Nyborg-Sanda i Hargs socken med 7,5 har åker och 12 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Johan Beckman.

Fastigheten Granby i Rimbo socken med 15 har

åker och 13 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Johannes Nee.

Fastigheten Österby i Sorunda socken med 14 har åker och 50 har skog. Gården har den 3/4 1946 övertagits av ormsöbon Lars Nyholm.

Fastigheten Stafsättra i Rimbo socken med 11,5 har åker och 24 har skog. Gården har den 1/4 1946 övertagits av ormsöbon Anders Sandell.

Fastigheten Nyboholm i Sorunda socken med 11 har åker och 20,5 har skog. Gården har den 15/4 1946 övertagits av rikullbon Emil Hamberg.

Fastigheten Norrlund i Knutby socken med 10 har åker och 17 har skog. Gården har den 15/4 1946 övertagits av odinsholmsbon Fredrik Vesterblom.

Fastigheten Sundbyberg i Edsbro socken med 2 har åker och ingen skog. Gården har den 1/11 1946 övertagits av fru Mathilda Nyman från Rikull.

Fastigheten Norsborg i Sorunda socken med 12,5 har åker och 12,5 har skog. Gården har den 15/11 1946 övertagits av ormsöbon Lars Åkerman.

Fastigheten Snorp i Över-Järna socken med 4,5 har åker och 5,5 har skog. Gården skall den 14/3 1947 övertagas av rikullbon Johannes Pålberg.

Fastigheten Mårtensby i Almunge socken med 13,2 har åker och 12,1 har skog. Gården skall den 14/3 1947 övertagas av ormsöbon Johan Sjöström.

Fastigheten Tulka i Häverö socken med 10 har åker och 35,5 har skog. Gården har den 15/2 1947 övertagits av vippalbon Johannes Olep.

Fastigheten Långängen i Färentuna och Hillersjö socknar med 4 har åker och 1,5 har skog (trädgårdsfastighet). Gården skall den 14/3 1947 övertagas av ormsöbon Johan Lindström.

B. I Södermanlands län.

Fastigheten Hössåker i Barva socken med 10 har åker och 18 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon August Besterman.

Fastigheten Askrännilen i Härad socken med 15,5 har åker och 25 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Paul Schönborg.

Fastigheten Snytberga i Härad socken med 14 har åker och 17,5 har skog. Gården har den 1/7 1945 övertagits av rikullbon Alfred Granberg.

Fastigheten Kalsta i Råby-Rekarne socken med 9 har åker och 11 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Johan Rosenblad.

Fastigheten Torslunda i Stenkvista socken med 8 har åker och 2 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Anton Granberg.

Fastigheten Lund 1ⁱ i Ärla socken med 8,5 har åker och 3,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Kristoffer Thomsson.

Fastigheten Lund 1³ i Ärla socken med 8,5 har åker och 6,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Johannes Magnusson.

Fastigheten Segersta i Ärla socken med 10 har åker och 11 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Johannes Heldring.

Fastigheten Boxmossen i Ärla socken med 17 har åker och 9 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Mathias Magnusson.

Fastigheten Karlberg i Husby-Rekarne socken med 5,3 har åker och 5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av ormsöbon Karl Pikner.

Fastigheten Österby i Råby-Rekarne socken med 14 har åker och 21,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon August Alberg.

Fastigheten Johannesnäs i Härad socken med 11 har åker och 9,8 har skog. Gården har den 15/4 1946 övertagits av ormsöbon Anders Byman.

Fastigheten Nävhacka i Västerljung socken med 11 har åker och 16 har skog. Gården har den 23/4 1946 övertagits av ormsöbon Johan Mickelin.

Fastigheten Åstorp i Lista socken med 13,5 har åker och 18 har skog. Gården har den 15/11 1946 övertagits av nucköbon Johannes Erita.

Fastigheten Kolbotten i Råby-Rekarne socken med 9,5 har åker och 20,5 har skog. Gården skall den 14/3 1947 övertagas av ormsöbon Johannes Söderkvist.

Fastigheten Lilla Kvarntorp i Stenkvista socken med 2 har åker och 0,5 har skog (trädgårdsfastighet). Gården skall den 1/4 1947 övertagas av rikullbon Nikolai Hamberg.

C. Västmanlands län.

Fastigheten Frösslunda i Altuna socken med 1,2 har åker och ingen skog. Gården har den 15/8 1945 övertagits av rikullbon Herman Liin.

Fastigheten Gårdesta i Rytterns socken med 10 har åker och 14 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rågöbon Adolf Espling.

Fastigheten Stora Ekeby i Rytterns socken med 7,5 har åker och 10 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av nucköbon Anders Rant.

Fastigheten Vesterskogsta i Lillhärads socken med 12 har åker och 15,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Johannes Mählberg.

Fastigheten Bollsta i Harakers socken med 3,5 har åker och 11,85 har skog. Gården har den 1/12 1945 övertagits av rikullbon Voldemar Dyrberg.

D. Uppsala län.

Fastigheten Saringe i Upplandstuna socken med 20 har åker och 36 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Konrad Engman.

Fastigheten Bärby i Ramsta socken med 21 har åker och 24 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Torgny Schönberg.

Fastigheten Lydinge i Stavby socken med 13 har åker och 17 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon August Wiberg.

Fastigheten Östanå i Morkarla socken med 16 har åker och 14,5 har skog. Gården har den 14/3 1946 övertagits av rikullbon Axel Engman.

E. Östergötlands län.

Fastigheten Karsebo i Skällviks socken med 9

har åker och 36 har skog. Gården har den 4/7 1945 övertagits av nucköbon Axel Lundgren.

F. Älvsborgs län.

Fastigheten Intagan i Toarps socken med 4 har åker och 6 har skog. Gården har den 8/2 1946 övertagits av ormsöbon Johan Pihlman.

G. Gotlands län.

Fastigheten Engwards i Träkumla socken med 11 har åker och 17 har skog. Gården har den 1/8 1945 övertagits av ormsöbon Johan Fagerros.

Fastigheten Myrsjö i Stenkumla socken med 23 har åker och 26 har skog. Gården har 1945 övertagits av ormsöbon Anders Fällin.

Fastigheten Källgårds i Stenkumla socken med 6 har åker och 3,37 har skog. Gården har den 1/5 1945 övertagits av ormsöbon Johan Fällman.

Fastigheten Vestres i Hangvars socken med 6 har åker och 36 har skog. Gården har den 1/4 1946 övertagits av ormsöbon Hans Vidgren.

Fastigheten Bertels i Stenkumla socken med 14,5 har åker och 56,6 har skog. Gården har den 8/11 1946 övertagits av ormsöbon Anders Lilja.

II. FISKELÄGENHETER OCH LIKNANDE.

A. I Stockholms län.

Fastigheten Ängshyddan i Estuna socken med 1 har åker och 2 har skog har den 1/10 1946 övertagits av ormsöbon Edvard Murman.

Fastigheten Norrboda i Gräsö socken med 5 har åker och 41 har skog har den 11/4 1946 övertagits av runöbon Isak Majlund.

Fastigheten Kallboda i Häverö socken med 2,6 har åker och ingen skog har den 1/10 1945 övertagits av vippalbon Johannes Lauri.

Fastigheten Markdalsnäs i Häverö socken med 1,5 har åker och 2,5 har skog har den 1/8 1945 övertagits av rågöbon Mathias Sjölund.

Fastigheten Trästa i Häverö socken med 2,5 har åker och 5 har skog har den 1/10 1946 övertagits av vippalbon Johannes Fulkan.

Fastigheten Boda i Singö socken med 6,25 har åker och 57,5 har skog har den 14/3 1946 övertagits av runöbon Isak Dreijer.

Fastigheten Tranvik i Singö socken har den 15/5 1945 övertagits av runöborna Jakob Melin och Peter Ullisgård.

Fastigheten Backa i Väddö socken med 0,75 har åker och 1,25 har skog har den 1/10 1945 övertagits av fru Mary Silver från Nargö.

Fastigheten Gislare i Vätö socken med 0,75 har åker och 1,65 har skog har den 20/3 1946 övertagits av runöbon Peter Runestam.

Fastigheten Håknäs i Vätö socken med 2 har åker och 4 har skog har den 1/12 1945 övertagits av rågöbon Erik Fredrik.

Fastigheten Långvik i Djurö socken med 2 har åker och 12,5 har skog har den 11/10 1945 övertagits av nargöbon Alfred Rosen.

Fastigheten Mälby i Börstil socken med 2 har åker och 8 har skog har den 14/3 1946 övertagits av nargöbon Axel Bertelson.

Litteratur

En bok för alla svenskar i världen

Hugo Ekhammar: Det forntida Östersverige och svenskdomen. Almqvist & Wiksell, Stockholm, Upsala.

Sällan läser man en bok som i sig förenar så många utomordentliga egenskaper som Hugo Ekhammars *Det forntida Östersverige och svenskdomen*. Han upprullar strålande bilder av överväldigande mått, hans språk är klart och kärnfäst, utan utländska lån, utan onödigt prål och glitter, varje tanke och påstående fotas på vederhäftig vetenskaplig grund. Och hela det stora verket bäres av en fast och manlig kärlek till svenskdomen: svenska folket, dess anrika historia, dess sköna språk. Och vad som griper ett estlands-svenskt hjärta mest: han lyfter upp östsvenskar-nas historia ur dunkel, ovederhäftighet och osanning. Han visar, att deras historia icke börjar i sen tid, som den gängse uppfattningen så länge varit, utan den går tillbaka årtusenden i tiden. Östsvenskarnas riksbyggar- och kulturgärning är oskattbar. Den har tyvärr länge vantolkats av hävderna, men klart och skarpt faller vetenskapens ljus på århundradenas minnesmärken, som förvrängt och vantolkats av ofördrag-samhet och okunnighet.

Bokens balkar flyta fram i en fängslande, förtrollande ström. Skandien stiger ur havet, det blomstrar upp i länge svunna tider, då Kreta är kulturens fäste i medelhavslanden. Redan då lju-der skandisk tunga vid den varma Golfströmmen, och en rik kultur spirar upp i detta Ultima Thule,

B. I Kalmar län.

Fastigheten Husvalla i Föra socken med 6 har åker och 5,5 har skog har den 1/10 1945 övertagits av ormsöbon Anders Ahlström.

Fastigheten Hässletorp i Högby socken med 11,5 har åker och 25,67 har skog har den 14/3 1946 övertagits av vippalbon August Tönnisson.

Fastigheten Allvidsjö i Högby socken med 0,3 har åker och 25,67 har skog har den 14/3 1946 övertagits av odinsholmsbon Julius Brus.

Fastigheten Torpahorva i Löts socken har den 1/4 1946 övertagits av vippalborna Alexander Renni och Edvin Palmkron.

C. Gotlands län.

Fastigheten Hangre i Gothems socken med 2 har åker och 10 har skog har den 1/10 1945 övertagits av ormsöbon Anders Svahn.

Fastigheten Medebys i Halls socken med 0,2 har åker och ingen skog har den 1/11 1945 övertagits av rikullbon Johannes Luks.

Fastigheten Flenviken i Hangvar socken med 0,5 har åker och ingen skog har den 1/3 1946 övertagits av nucköbon Algot Sedman.

Fastigheten Snögrinda Stora i Klinte socken

där sedan fimbulvintern skulle draga fram, vilt härjande men härdande Skandiens tjod. Sedan tidernas gryning fanns ett Svea rike västanhavs och ett Svea rike östanhavs. De voro förenade genom den brygga, som skären bilda över Ålands hav. Och söder om Nyländska viken sutto Aibolänningarna.

Folkvandringens stormar drogo över Europa. Skandien, bågaren fylld med livskraft, göt en ström av riksbyggarfolk vida över världen. Gotar, cimbrer, teutoner, alla reste mäktiga stater. Men de voro de enda som kunde härska milt, fast och rättvist, lyfta upp i stället för att trycka ned.

Så går historien sin gång vidare genom tiden. Och stort lyser det skandiska namnet. Störst äro svenskarna.

Skandisk tunga har ljudit vida över världen. Den har förstummats mångenstädes. Men den svenska tanken lever kvar i dikt och saga i öster, den har ännu ord och tunga i väster. Det fåvitska talet om endast några hundra års förening mellan landet västanviks och landet östanviks (Östersverige, »Finland») har fått dödsstöten. Årtusendens historia förpliktat östsvenskar och västsvenskar att gemensamt värna det Skandien — materiellt och andligt — som fäderna lämnat oss.

»Ofödda, framtida ättarleder
dom över oss — deras borna fäder —
fälla förkrossande hård,
om vad vi ägt i vår vård,
skandiska arvet, det kära,
ödslades bort genom skam och svek.
Aldrig den domen vi bära.
Rönas det skall att vår vakt ej vek.
Aldrig vår stam vi svika,
stammen den ärorika. — — — »

Aldrig har väl svenskdomen fått en skönare och ärligare hyllning än denna. *Edvin Lagman.*

med 0,2 har åker och ingen skog har den 1/9 1945 övertagits av ormsöbon Anders Fält.

Fastigheten Bjerges i Lau socken med 0,5 har åker och ingen skog har den 1/5 1946 övertagits av Edvard Kvellsten från Kolga.

Fastigheten Tjelder ¹⁴² i Boge socken med 4,8 har åker och 4,9 har skog har den 1/11 1945 övertagits av runöbon Isak Melders.

Fastigheten Tjelder ¹⁴⁴ i Boge socken med 7,5 har åker och 27,5 har skog har den 1/11 1946 övertagits av runöbon Elias Schönberg.

Fastigheten Tjelder ¹¹⁹ och Tummungs ¹⁴ i Boge och Gothem socknar med 1,6 har åker och 2,3 har skog har övertagits av runöbon Thomas Smens.

Fastigheten Vinarve i Rone socken med 1,5 har åker och ingen skog har den 15/3 1946 övertagits av rikullbon Adolf Söderholm.

Fastigheten Ansarve i Tofta socken med 3 har åker och 4,5 har skog har den 1/11 1945 övertagits av ormsöbon Johan Fält.

Fastigheten Vikers i Boge socken med 2 har åker och 34 har skog har den 1/11 1945 övertagits av runöbon Isak Passvik.

Svensk dikt i Österväg

Av Edvin Lagman

Hos de hårda ödenas folk blommar dikten icke så som i ett rikt och fredligt land. Men den svenska lyran har dock strängats på andra sidan Östersjön. Bland de några tusen svenskarna på Estlands kuster och öar fanns det män, som tolkat folkets själ och givit den diktens form. Denna diktning är ej stor och rik, den har aldrig i sin helhet utgivits och kommit till yttervärldens kännedom, men den lever i ett par små verk och framför allt i de handskrifter, som diktarna själva i sin tillbakadragenhet ej låtit komma inför allmänheten.

Det var den karga markens och de hårda ödenas folk som bodde därborta. Och de diktblomster, som spirade där, ha samma karaktär. Dock är det ej folkets öden, som utgöra huvudmotivet för diktarna, utan fastmer naturkänslan, samhörigheten med jorden, havet, skogen, bygden. Innerst inne sitter det man knappast skulle väntat av det trägna och verklighetsinställda arbetsfolket — romantiken och grubbleriet. Hos alla ligger väl det nationella medvetandet i öppen dag och tar sig starka uttryck hos bygdens skalder, men de veka tongångarna komma dock fram överallt.

Mycket verklighetstrogen ter sig *bygdeskildringen*, vilken företrädes av ett vägande namn, nämligen Matts Ekman. Denne ger oss synnerligen färgstarka och karakteristiska bilder från den bygd, där han själv växt upp, levat sitt liv och dött. Jämsides med honom stå några andra, vilka han dock ställer i skuggan genom sin konstskäthet, men vilka för en rikssvensk äro mera tillgängliga, emedan de skriva på högsvenska, medan Matts Ekman bundit Nuckö-målet i välformade och träffande verser.

Kärleksdiktningen är ganska svagt företrädd. Möjligen är det så, att det hårda arbetet ej har lämnat tid övrig för kärleken som en sammansatt känsla, vilken en diktare skall besjunga och analysera; en bygdens skald har mera sinne för det verkliga och påtagliga livet och för naturen och det liv hans fantasi skapar i den. Han förrirrar sig sällan i människosjälens labyrinter. Det är också hos de yngre, vilka fått läroverks- och universitetsbildning man finner tongångar som påminna om modern tanke- och kärleksdiktning.

Den estlandssvenska stammen har otvivelaktigt haft sin folkvisediktning, som det varit i alla andra länder och hos alla andra folk. De gamla ha under förtryckets tid gett sin frihetslängtan luft i sång, de ha hälsat brud och brudgum med sång och spel, modern har sjungit om den väntande brudgummen för sin dotter o. s. v. Bröllopsvisorna ha bevarats till dag som är endast av rågöborna, medan Nuckö och Ormsö så gott som helt förlorat sin folkviseskatt.

Diktningen på riksspråk är ej gammal. Den faller helt inom vårt århundrade. Med den ökade kännedomen om skriftspråket har bygdemålsdiktningen

fått träda i bakgrunden, och det är egentligen endast herden Matts Ekman från Rikull herrgårds gränsområde, som på ett lysande sätt representerar poesien på landsmål. Han håller sig helt inom hembygdens ram, medan de yngre fått in alltmåra moderna tongångar.

Den *nationella* diktningen tar sig sina starkaste uttryck hos lärarna Alexander Samberg och Tomas Gärdström samt hos bygdeskalderna Matts Ekman och Georg Stahl samt slutligen hos fabriksarbetaren Erik Pettersson. Den sistnämnde är visserligen född i Sverige men har under en stor del av sitt liv varit bosatt i Estland, och det är Estlands svenskar hans diktning ägnas.

Det är det svenska medvetandet, som sporrat de några få tusen människorna att därborta bevara sig rena från främmande inflytande och åverkan. I en dikt på S.O.V:s 25-årsdag förmanar A. Samberg på hexameter sin stam att värda, befästa och förkovra fädernas arv. Kärleken till det svenska tungomålet skildras med kraft och värme av Erik P—n i flera dikter. Även hela den svenska folkstammen omfattar han i sin diktning. Han låter oss se rågöborna lugna och arbetsamma i lagens skydd vandra hem från tegen under höstliga skyar, medan slagorna tystnat på logen, han besjunger den sekellånga kampen för det kära modersmålet och han vänder sig med en maning till svenskarna i alla länder, att de ej må glömma varandra och sitt moderland:

Och därför, svenskar uti skilda länder,
var än ni bygga och var än ni bo,
slut till en syskonkedja edra händer . . .

Matts Ekmans diktning bär väl helt och hållet den nationella prägel, men det finns dikter, där han vänder sig direkt till sina stamfränder och med enkla men tungt vägande ord påminner dem om deras plikt som svenskättlingar.

Georg Stahl, drömmaren från skogen och mon, bultar också på hos var man för att väcka medvetandet om de faror, som utifrån och inom stammens eget område lura på den, som ej är nationellt vaken. Han vill låta sin dikt » . . . på örnevingar svinga sig över till den strand, varifrån hans eget folk likt en bäck flutit ut ». Folket måste väckas ur däsigheten, friska vindar måste blåsa bort »den hösttunga dimma, som Aiboland omhöljer».

Naturdiktningen är det område, som är rikast företrädd och som uppvisar de vackraste skapelserna. Georg Stahl lever i en befolkad och besjälad natur, som han sedan barndomen är mera förtrogen med än jäktet ute i världen. Han vandrar helst bland »höstlöv och bråte på mon» och lyss till »den brusande bäck, sin vän i barndomens skog», där han tyckte, att »näckan en ton på sin harpa slog». Bäckens talar och naturen har liv:

Jag står vid den strida bäcken
 min vän i min barndoms skog,
 där jag ofta tyckte, att näcken
 en ton på sin harpa slog.
 Men jag lyssnar, och bäcken talar:
 »Snart binder mig isbojan tung.
 Då blir det så mörkt omkring mig,
 så mörkt bland mossor och ljung.»

Herbert Lagman, som hör till den yngre generationen, fått högre bildning och fått dela flera av de intellektuella öden — deportering till Sibirien — lever mer än alla andra i naturens romantik. Skogen och havet har han blivit förtrogen med från sin barndoms första dagar, och stjärnorna däruppe ha ständigt lockat honom.

Med tysta fjät gå stjärnorna på pällen,
 och furans krona susar över stupen,
 dess viskning går utöver mörka djupen,
 en längtans suck förtonar uti kvällen.

Nyss syntes aftonsolen koppargjuten
 sin sista stråle sända över fjällen.
 Nu lägrar skymningen sig tyst kring tjällen:
 en dag ånyo är tilländalupen.

Uti det höga stjärneljuset brinna
 och tankar födas, slökna och försvinna
 vid svallet utav havets svala våg.

Jag hör i fjärran nattens lockton kalla
 och ser en himlens ljusa stjärna falla
 och svinna uti böljors dunkla tåg.

I hembygdens skogar och vid Digerhamns stränder kalla honom alltjämt minnets stjärnestänk, där han drömt sig bort till ljusa sagoslott på fjärran kuster. Det är till de sydliga världshaven, till sago-landen, till ron och fullkomningen nattens locktoner kalla honom. Men det brutala livet rycker honom med sig och han går ett fruktansvärt öde till mötes, som han aldrig i sin efter äventyr törstande fantasi kunnat drömma om.

Det vilda, det lugna och glittrande havet tjuvar kustens och öarnas folk mest av allt:

Jag längtar till de vilda vattnens storm och strid,
 jag längtar till de glittrande viddernas frid...

Bygdeskildringen är Matts Ekmans starkaste sida. Han målar porträtt av såväl enskilda personer som typer, vilka representera ett helt bosättningsområde. I en av sina dråpligaste dikter »Här är flickar, här är piar» ger han oss med några penseldrag ormsöflickan och nucköflickan:

Piana e Ormse fedar ära allar ain vis kledar.
 Flickana e Noka fedar ära e mång färgar kledar.

Pia ä no från sa hläfte, man hon käms no ur e dräfte:
 Svartan kjohl å ljusblå jacka, få tupp hova dor e nacka.

Det största värdet äga nog hans skildringar av livet under godsägarna och den övertro, som flore-rade bland de okunniga människorna ännu i Matts Ekmans barndom. Dessutom vänder han sig som god kyrklig mot alla de nya samfunden och påfunden samt gisslar dem med sin skarpa och träffande satir. All hans diktning har en underton av djup och sann humor, vilken som ett sprudlande källflöde brusar oss till möte.

Den estlandssvenska lyriken har ej många kärleksdikter att uppvisa. Sentimentaliteten tycks ej ligga till för folkkaraktären. Man trivs mera med humorn och det sunda skämtet, medan man är rädd för att uttrycka sina innersta känslor. Dock finns

det en och annan strof, som ger oss estlandssvenskens syn på kärleken. Herbert Lagman drömmer om exotisk kärleksglöd i »Salus lund», medan Georg Stahl i en spröd och försynt strof ger uttryck åt sin bittra missräkning, när han ser sitt mål, sin »oas, ett hem och dess drömda fågring» försvinna som en ökensyn.

»Den eviga längtans gåta» går hos estlandssvensken igen oftare än hos någon annan av svensk stam. Ständigt, ständigt ljuda de smekande toner, som »locka ur fjärran och draga ens själ till sig». Öarna bortom världshavets tunga dyningar äro skaldens oupphinnliga mål, och stjärneljuset däruppe inbjuda till grubbel.

När himlen hög i kvällen välvit
 sig över tusen stjärnor klara
 och vårens löv för lätta brisen skälvt,
 min tanke irrat bort emot det underbara.

Bak tusen världars klara krets
 jag mången gång har sökt i kvällen
 Dig; i min spaning blott jag letts
 utav den suck jag själv sänt upp från hällen.

Vart går den, när den uppåt flyr
 och genom ljusa rymder sätter?
 Var är det mål, mot det den styr,
 när själen drömmer uti ljusa nätter?

(H. Lagman.)

De här anförda dikterna äro blott stickprov, tagna ur en samling på flera hundra. Det poetiska värdet är mycket växlande, men som uttryck för själen hos en svensk folkspilla i kampen för sin tillvaro äro de oskattbara.

Svensk-Estland har nu upphört att finnas till. De motiv som sporrade till dikt därborta finnas ej mera. Den estlandssvenska lyran har förklingat och sjunkit i glömska.

Lämpliga utsädessorter

Sveriges lantbruk har på senare år berikats med ett stort antal nya utsädessorter. Sinsemellan konkurrera utsädesfirmorna hårt om jordbrukarnas ynnest och var och en framhåller sin varas överlägsenhet, varför lantmännen kunna ha nog så svårt att göra sitt val. Till våra estlandssvenska jordbrukares ledning gives i det följande en kortfattad redogörelse för några av våra vanligaste, mest odlingsvärda sorter.

För att klarlägga frågan om sortvalet måste olika synpunkter beaktas som gårdens behov av olika produkter, pris- och avsättningsförhållanden samt jordmån och odlingsbetingelser i övrigt. En viktig faktor är ifrågavarande sädesslags lämplighet som skyddssäd vid vallinsädd. Stråstyva kornsorter äro väl lämpade härför till följd av sin tidiga mognad och förmåga att genomsläppa solljuset. Havren beskuggar mera än kornet men får på grund av sin tidiga mognad ges företräde framför vårvetet.

I mellersta Sverige synes Ergovetet numera vara den höstvetesort, som vunnit största utbredning. Sorten är tidigt mognande, har god stråstyrka och avkastning, men tyvärr finnes viss mottaglighet för s. k. svartrost.

I Mälardalen välkända rägsorter äro Kungs-

VIDVINGE — HAVSTRUTEN

Av Eskil Edén

Måsfåglarna voro herrar på Kråkbärsskäer och havstrutarna voro deras härskare.

Fiskarbefolkningen månade om dem på alla sätt och ansågo dem så smått för sina skyddsandar, de visade dem ju var strömmingen gick till. De fingo sin tribut av varje fångst som gjordes, de lämnades i okvald besittning av all råk och föstes knappast undan ens om de gingo framför fötterna på fiskarna. Inte ens de eljest obändiga och hårdhänta ungarna vågade ofreda dem; ett försök därtill slutade alltid med en hårdhänt avbasning av dem själva.

Vidvinge, som med åren blivit om inte direkt trög så åtminstone åtskilligt bekväm av sig, hade valt sig ett särskilt rike, Edvin Jonssons skärboningar och båtlänningar, där han ätit sig stor, kraftig och fet. Han var nu närmast en koloss, längden från näbb till stjärtspets sjuttio-tre centimeter och tyngden därefter. Men det oaktat var han lika säker i luften som på vattnet och det var endast på land som han gick om också ej precis illa så dock vaggande och — nåja, värdigt. De väldiga vingarna, ett-hundrasjuttio centimeter från spets till spets, gjorde honom till konstnär i luften och de kraftiga fötterna med den myckna simhuden till detsamma på vattenytan.

Det var tidigt på morgonen och fiskarna kunde väntas hem när som helst med morgnens fångst. Vidvinge hade slagit till i en tall — simfötterna var riktigt användbara även härtill, om man endast valde en lämplig gren — och grynings-solen färgade den bländvita kroppen svagt rosa samt kom den skiffersvarta ryggen och de likafärgade vingbaserna att skifta något i blyblått. Här satt han spanande ut mot havet, från vilket han väntade båtarna och — frukosten.

Där kom Edvin Jonssons sköta!

Den var djupt lastad och Vidvinge visste, att det betydde ett härligt mål nyfångad fisk.

Han lyfte och slog ner på taket till nätboden.

Skötan rundade stenudden och svängde in mot länningen. Redan innan den var framme, lyfte Vidvinge och svävade den till mötes. Och med ens kommo de första strömmingarna seglande genom luften, det var som om fiskarna erkände hans rätt till tiönde — eller kanske snarare tusende — av fångsten.

Han grep fisken på mitten, gjorde en knyck så att han fick huvudet i näbben och lät den behändigt slinka ned. Han svalde aldrig en fisk med stjärten först, fenorna vållade besvär.

Skötbåten gled in i länningen och skakandet av näten började. Vidvinge slog sig åter ner på nätboden och bidade.

Av och till avbröt någon av kvinnorna, som nu också kommit med i arbetet, skakningen och kastade upp några strömmingar som Vidvinge genast slök. Nu var det dessas tur att lämna sin hyllningsgård.

När strömmingslådorna slutligen voro fullskyfflade och färdiga att sändas av för försäljning, var han proppmätt, och när fiskarna äntligen gingo in för att få sig en välbehövlig och efterlängtat kaffeskvätt lyfte han och flög sävligt upp till utsiktsberget för att slå sig ned och smälta maten.

Vidvinge hade mött en truthona som tilltalade honom våldsamt. Kurtisen var snart undanstökad och de höllo redan samman utan att ännu ha börjat med bobestyren. Ännu var det god tid därtill.

Vidvinge hade funnit en grund sjöstrand där det vimlade av blåmusslor. Här funno de nu ett angenämt avbrott i fiskdieten. De älskade att vada omkring i det varma vattnet, fiska upp de där skaldjuren samt därpå höja sig i luften för att därefter släppa dem mot någon klipp-häll, så att skalen krossades. Sedan kalasade de på innehållet.

(Forts. i nästa nr.)

råg I och II, som utmärka sig för god avkastning och styvt strå, varigenom liggsäd i stor utsträckning undviks.

Vid val av vårvetesort bör kravet på tidig mognad noga beaktas. För Svealand torde Diamant II kunna rekommenderas. Just nu är den vår mest odlade vårvetesort, bekant för god avkastning och större stråstyrka än Diamant I, som fortfarande har odlingsvärde under mindre gynnsamma förhållanden.

Vid odling av korn till foder, vare sig i rent bestånd eller som blandsäd, kan Majakorn framhållas. Sorten utmärker sig för hög avkastning, men har lägre stråstyrka än det konkurrerande Kenia, som fordrar kraftigare jord.

Av vit havre finns ett rikt sortiment att välja på. Vid foderhavreodling inom mellersta Sverige har Guldregn II med rätta fått stor utbredning

till följd av tidig mognad, god avkastning och stråstyvhet. Andra bra vithavresorter äro Bambu och Primus, kända för stor stråstyrka, tidig mognad och passande på mull- och torvjordar.

Även av svarthavre finnas flera förnämliga sorter. På lerjordarna i mellersta Sverige synes Englbrekt II ha fått stor utbredning. Den är stråstyv och har medeltidig mognad och god avkastning. Betydligt senare mognar Stormogul II, som kännetecknas av mycket hög avkastning och god stråstyrka.

Som synes finns åtskilligt att välja på. Våra estlandssvenska lantbrukare torde göra klokt i att i fråga om utsäden rådföra sig med sina rikssvenska grannar, ty som regel ha dessa genom praktisk erfarenhet förskaffat sig värdefull kunskap om för trakten passande utsädesmängder och sorter.

S. Bruzelius.

Du hemmets jord...

Milsvida sandstränder löpte bort genom uddarnas blå luftperspektiv. På de höga sanddynerna vandrade tysta och mörka tallar fram till strandbrädden och blickade ut över havet. Innanför lågo skogarna och byarna. Rikull hette den bygd som den vita sandstrimman från Neve vik till Lucks strand omslöt. Längst ut på Spithamns udde stod den lilla blinkfyren och ledde fartygen genom sundet mellan fastlandet och Odensholm, vars strimma låg på synranden långt utanför brottsjöarna kring den spetsiga, steniga udden, som stack rakt ut i norr. Digerhamns (Dyrhamns) udde med Hermansgrundet gick som en jättevågbrytare ut mot väster, och mellan de bäge uddarna låg hamnen. På stranden växte skuta efter skuta fram under konstförfarna båtbyggares händer. Tidigt på våren reste sig jättelika, vita skelett av köl, stävar och spant, fyra till fem, sida vid sida. Under sommarmånaderna växte fartygens smäckra former fram, och innan höstens stormar började vräka på, kunde skonarna löpa av stapelbädden och kasta ankar innanför vågbrytaren för att strax därpå stäva ut över Finska viken och Östersjön.

På östra sidan av udden låg byn Spithamn i backslutningen mot havet. Tätt tryckta intill varandra lågo husen. Nya stugor målade i rött, gult och grönt sprucko ut som glada blommor nordanöver och sunnanöver.

Västerut slingrade kusten vidare och i söder dök by efter by fram genom barr- och lövskogar. Det var Roslep, Ölbeck, Haversve, Rikull, Paj, de nya herrgårdsbyarna och Lucksbyn. Innanför lågo Bergsby, Rosta, Höbring, Gambyn.

I dessa bygder hörde man endast gammalsvensk tunga. Här var svenskdomen rotfast. Här levde ett glatt och strävsamt folk.

Av estlandssvenskar avlagda examina

Ytterligare ett antal estlandssvenskar har avlagt examen vid olika skolor och universitet i Sverige. Således har filosofisk ämbetsexamen avlagts vid Lunds universitet av Anders Stenholm från Ormsö och vid Uppsala universitet av Edvin Lagman från Rikull. Fil. kand.-examen har vid Lunds universitet avlagts av Alvin Isberg från Nuckö. Vid Veterinärhögskolan i Stockholm har vet. kand.-examen av-

ÖVERSIKT

över antalet personer som erhållit svenskt medborgarskap.

Genom kommitténs för estlandssvenskarna försorg ha till den 1 februari i år 1.996 ansökningshandlingar, omfattande 4.767 personer, inlämnats till Kungl. Maj:t för erhållande av svenskt medborgarskap. Hittills ha 1.436 ansökningar beviljats och därigenom hava 3.590 estlandssvenskar erhållit svenskt medborgarskap. 29 ansökningar gällande 56 personer ha icke beviljats och 531 ansökningshandlingar berörande ytterligare 1.121 estlandssvenskar äro f. n. föremål för myndigheternas prövning.

Estlandssvenskarna, uppdelade efter gamla bopättningsområden, ha inlämnat och erhållit svenskt medborgarskap enligt följande:

	Antal personer för vilka ansökan om svenskt medborgarskap inlämnats.	Antal personer vilka hittills erhållit svenskt medborgarskap.
Ormsö	1.599	1.269
Rikull	1.208	979
Nuckö	825	571
Rågö	180	177
Runö	195	144
Nargö	106	94
Reval	299	164
Odinsholm	55	49
Vippal	102	55
Korkis	66	34
Hapsal	50	27
Övr. Estland	82	27
	<hr/> 4.767	<hr/> 3.590

Utom ovannämnda 3.590 personer ha under tiden ytterligare 37 estlandssvenskar erhållit svenskt medborgarskap genom giftermål med svenska medborgare. Av dessa ha 30 estlandssvenskor ingått äktenskap med rikssvenskar och 7 estlandssvenskor med estlandssvenskar, vilka redan före giftermålet varit upptagna såsom svenska medborgare.

Då c:a 7.300 estlandssvenskar äro upptagna i kommitténs matrikel återstå således c:a 3.673 estlandssvenskar, som ännu icke erhållit svenskt medborgarskap.

lagts av Leopold Isberg från Nuckö och vid Karolinska Institutet har med. kand.-examen avlagts av Egil Berggren från Ormsö. Civilekonomexamen vid Handelshögskolan i Stockholm har avlagts av Manfred Nyman från Rikull. Vid Stockholms Tekniska Institut har byggnadsingenjörsexamen avlagts av Harald Söderlund från Rikull och kemiingenjörsexamen av Arthur Lagman från Rikull. Vid Tekniska Institutet i Stockholm har byggnadsingenjörsexamen avlagts av Åke Matson från Reval och elektroteknisk ingenjörsexamen av Sven Kivaremees från Ormsö. Vid Katrineholms Tekniska Skola har elektroteknisk ingenjörsexamen avlagts av Gunnar Blomberg från Rikull.

Många estlandssvenskar ha dessutom genomgått kurser vid olika folkhögskolor.

konsum/kooperativa

Barnkärt Hembiträde

till ung vänlig familj med två barn 2 1/2 år och 3 mån. Liten lättskött lägenhet i Stock-sund, 12 min. resa fr. Sthlms centrum. Eget rum. Svar med löneanspråk samt referenser. Fru Märta Wersén, Sikrenovägen 8, Stock-sund. Tel: 55 38 78.

Kronoarrende å Mälareö

i närheten av Mariefred ledigt till 14 mars. 15 tld åker, goda beten, husbehovsfiske. Garanterade arbetsförtjänster. Rågöstiftelsen anvisar.

Varje estlandssvensk bör prenumerera på

KUSTBON

och bliva medlem i

Svenska Odlingens Vänner

Familjenytt

Förlovade

JOHN VALENTIN VESTERBLOM
och
ELNA RAGNHILD KLIPPBERG
Stockholm den 25 december 1946.

HEINO AVANGO
och
KARIN BERG

Reval

Alunda

Alunda den 24 december 1946.

FÖRLOVNING:

I Stockholm den 24 december 1946 mellan estlandssvensken fil. stud. *Heino Avango* och rikssvenskan, fröken *Karin Berg* från Stockholm.

I Stockholm den 25 december 1946 mellan estlandssvensken *John Valentin Vesterblom* från Rikull och estlandssvenskan, fröken *Elna Ragnhild Klippberg* från Rikull.

I Stockholm den 31 december 1946 mellan estlandssvensken *Algot Bertil Friberg* från Ormsö och estlandssvenskan, fröken *Naima Klaman* från Korkis.

I Ahlby den 5 januari 1947 mellan estlandssvensken *Hans Appelblom* från Ormsö och estlandssvenskan, fröken *Dagmar Söderkvist* från Ormsö.

I Sundbyberg den 1 februari 1947 mellan estlandssvensken, kapten *Arthur Peedu* från Nuckö och estlandssvenskan, fröken *Berta Freiman* från Nuckö.

VIGSEL:

I Jämshögs kyrka den 11 juli 1946 mellan rikssvensken *Verner Jönsson* från Grännum och estlandssvenskan, fröken *Elvine Nilsson* från Rikull. Vigseln förrättades av kyrkoherde O. Kronsjö.

I Stockholms Rådhus den 30 november 1946 mellan estlandssvensken *Axel Gottfrid Sjöström* från Nuckö och rikssvenskan, fröken *Elsa Ingeborg Olsson* från Osby. Vigseln förrättades av borgmästare Fant.

I Katarina församling, Stockholm, den 1 december 1946 mellan estlandssvensken *Edvard Välja* från Nuckö och estlandssvenskan, fröken *Gertrud Ahlqvist* från Ormsö. Vigseln förrättades av pastor Dahlin.

I Högalids församling, Stockholm, den 14 december 1946 mellan rikssvensken, ingenjör *Ric-*

kard Arvidson från Stockholm och estlandssvenskan, fröken *Katarina Lilja* från Ormsö. Vigseln förrättades av komminister Alner.

I Gustav Vasa församling, Stockholm, den 21 december 1946 mellan estlandssvensken, pol. mag. *Elmar Gustaf Nyman* från Nuckö och rikssvenskan, folkskollärarinnan, fröken *Gunhild Maria Lindqvist* från Sikeå. Vigseln förrättades av komminister Edsman.

I Gräsö församling, Stockholms län, den 26 december 1946 mellan rikssvensken, fiskaren *Karl Gunnar Mattsson* och estlandssvenskan, fröken *Meta Johanna Mihlberg* från Lilla Rågö. Vigseln förrättades av komminister Bengt Ahlander.

I Brännkyrka församling, Stockholm, den 31 december 1946 mellan estlandssvensken *Heimar Jöers* från Nuckö och rikssvenskan, fröken *Göta Emilie Almstedt* från Askersund. Vigseln förrättades av kyrkoadjunkt Hansson.

I Eskilstuna Klosters församling den 31 december 1946 mellan estlandssvensken *Elmar Algot Koinberg* från Rikull och estlandssvenskan, fröken *Lydia Maria Berkman* från Dagö.

FÖDDA:

Bernt-Åke, född den 31 oktober 1946 i Upplands Väsby, son till Olga Jansson, född Hallman, från Rikull och lantbrukaren Bernhard Jansson.

Linnéa Ingeborg Agneta, född den 11 augusti 1946 i Stockholm, dotter till Agneta Friberg, född Ahlström, och Anders Friberg från Ormsö.

Christer Meinhard, född den 8 januari 1947 i Stockholm, son till Anna Greta Zeisig, född Andersson, och Meinhard Edvin Zeisig från Nuckö.

DÖDA:

Änkefru *Agneta Appelblom*, född den 19 december 1862 på Ormsö, avled den 4 september 1946 i Torslanda.

Hinrik Lindström, född den 18 juni 1862 i Vip-pal, avled den 15 september 1946 i Väddö.

Mina Fagerros, född den 19 september 1879 på Ormsö, avled den 14 november 1946 i Stockholm.

Fru *Julia Strandsten*, född Backman, född den 21 januari 1886 på Nuckö, avled den 2 december 1946 i Norrköping.

Min älskade Hustru

Vår kära Mor

Gertrud Bergström

f. *Häggbloom*

född den 19/12 1914,

död den 31/12 1946.

Djupt sörjd och saknad av oss,
syskon, syskonbarn, släkt och vänner.

HANS

HENRIK GUNHILD

Min käre Son, vår Broder

Axel Koinberg

född den 14 februari 1913 i Rikull

omkom den 10 juli 1942 i Stilla Havet.

Innerligt sörjd och saknad av

MOR, SYSKON, SLÄKT och VÄNNER

Tio Koinberg

Johannes Anton Bertha

Snart bröt Du upp,
Snart drog Du bort,
En flyktig gäst,
Ditt liv blev kort,
En vår som blott i blomning gick,
En gryning som ej dagas fick.

Min kära Maka

Vår älskade Mor, Mormor och Farmor

Lena Thomsson

f. *Granberg*

född den 15 januari 1872 i Rikull
lämnade oss den 2 december 1946 i djup
sorg och saknad

JOHAN THOMSSON.

BARN, BARNBARN.

Stilla, så stilla Du kära nu slumrar,
Borta från sjukdom, oro och strid.
Stor är vår saknad, men dock vi Dig unna
Vila och vila i frid.

Fru *Lena Thomsson*, född Granberg, född den 15 januari 1872 i Rikull, avled den 2 december 1946 i Mosstorp.

Johan Åkerman, född den 19/8 1878 på Ormsö, avled den 11 december 1946 i Österunda.

Änkefru *Leontine Amalie Lindeberg*, född den 14 december 1861 i Reval, avled den 22 december 1946 i Stråssa.

Fru *Lena Söderlund*, född den 27 november 1877 på Nuckö, avled den 24 december 1946 i Stockholm.

Johannes Marks, född den 18 juli 1868 på Odensholm, avled den 28 december 1946 på Ormsö.

Fru *Gertrud Bergström*, född Häggblom, född den 19 december 1914 på Ormsö, avled den 31 december 1946 i Uttran.

Änkefru *Anna Jöers*, född Röömus, född den 1 juli 1866 i Sinilepa, avled den 1 januari 1947 i Gnesta.

Johannes Lindström, född den 9 januari 1888 i Vippal, avled den 4 januari 1947 i Uttran.

Min älskade Maka
Vår kära Mor

Julia Strandsten

f. Backman

född den 21 januari 1886 i Nuckö,
avled den 2 december 1946 i Norrköping.

Djupt sörjd och saknad av

MAKE,
Bror, Barn, Barnbarn,
Släkt och många vänner.

Vad Du lidit ingen känner
Ty Du själv Din börda bar,
Syntes glad bland Dina vänner
När Du kanske plågad var.
Tåligt bar Du själv Din börda
Genom livets kamp och strid.
Vi Ditt minne älska, värda,
Vila nu i frid.

Min älskade Make
Vår käre Far och Farfar

Johannes Marks

född den 30 juli 1868 på Odensholm,
insomnade lugnt och stilla
den 28 december 1946 på Ormön.

Innerligt sörjd och saknad av
MAKA, BARN och BARNBARN
Edla Marks

När min vandring här
Evigt slutad är
Får jag vakna där
Hos min Fader kär.
I Hans trygga borg
Långt från nöd och sorg,
Fri från jordens tvång
Får jag sjunga den nya sång.

Vår käre lille

Nils-Oskar Nilsson

har i dag för tre år sedan avlidit,
i ljusst och tacksamt minne bevarad av oss.

Västerljung den 26 januari 1947.

IRENE OSKAR
BERNHARD.

Blott minnena sakta susa
Uppå Din tysta grav,
Tack för Ditt minne ljusa,
Tack för all kärlek Du gav.

Vår älskade Mor
Farmor och Mormor

ANNA JÖERS

född den 1/7 1866 i Estland

gick hem till sin Frälsare
nyårsdagen lugnt och fridfullt.

Djupt sörjd och saknad men i tacksamt
minne bevarad av

BARNEN och BARNBARNEN
Gnesta den 1/1 1947.

Han har öppnat pärleporten så att jag kan
komma in;
Genom blodet har han frälst mig och be-
varat mig som sin.